СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЩЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 131. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 7. червня, 1928. VOL. XXXVI. No. 131. Jersey City, N. J., Thursday, June 7, 1928. THREE CENTS.

ФАРМЕРИ ЗБИРАЮТЬСЯ ДО ПОХОДУ НА КАНЗАС СИТІ

„АБО ГУВЕР, АБО КУЛИДЖ" — КЛИЧ РЕПУБЛИКАНЦІВ.

ШИКАҐО, 5. червня. — Фармерські організації вже виробили плян демонстраційного походу фармерів на републиканську конвенцію в місті Канзас Сити, щоби вимусити на конвенції іменованне кандидата, прихильного фармерам та вміщенне в републиканській плятформі точок про потребу фармерської допомоги.

Похід має виглядати як велика каравана вкритих возів. Подібні каравани збираються в ріжних місцях; зі сього міста теж вирушить велика каравана довколичних фармерів.

Каравани з Норт Дакоти вирушать з місця в суботу. По дорозі заберуть вони всі другі, які стрінуть по дорозі.

Герберт Гувер знова зискав 22 делеґатів. Його прихильники кинули клич: „Гувер або Кулидж!"

ЕРГАРТ ЩЕ НЕ ВИЇХАЛА.

ЗНОВА ВІДЛОЖИЛА ВИЛЕТ ЧЕРЕЗ ПОГОДУ.

ТРЕПАСІ, Нова Фунляндія, 5. червня. — Панна Амелія Ергарт, що вибирається на літаку Френдшип у дорогу понад Атлянтійський океан, ще не вилетіла. Вона далі жде гарної погоди.

У деяких ґазетах появилися були чутки, що в збірнику ґазоліни літака Френдшип найшлася проточина, але пільот Штулц сьому заперечує.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ЛЕТНИЧОЇ ВИПРАВИ НА ПІВДЕННИЙ БІГУН.

ВИБЕРУТЬСЯ АЖ ДВІ ЕКСПЕДИЦІЇ, АЛЕ ПЕРЕГОНІВ РОБИТИ НЕ БУДУТЬ.

НЮ ЙОРК, 5. червня. — Др. Ісая Бавмен, президент Американского Ґеоґрафічного Товариства, оголосив пляни Джорджа Вилкинса про виправу літаком на південний бігун. Другу виправу на південний бігун збирає відомий американський летун Берд.

Оба летуни згідно заявляють, що вони не думають робити проти себе перегонів. Кождий з них вирушить на бігун з другого місця. Виправи почнуться десь у місяцю січни слідуючого року.

14-ЛІТНИЙ ХЛОПЧИНА БУДЕ ДИРИҐУВАТИ ВЕЛИКОЮ ОРХЕСТРОЮ.

НЮ ЙОРК, 5. червня. — На корабли Сатурнія приїхав сюди нині 14-літний Італіянець Дженаро Папі, котрого наняла Метрополитен Опера Ко., щоби він диригував літною оперою в Шикаґо.

Федеральний уряд задержав його з якоїсь причини на Елис Айленді, так, що хлопчина не міг почати своїх проб на умовлений час.

ВИНУЄ СВЯЩЕНИКІВ І ПРОПОВІДНИКІВ ЗА ПОРОЖНІ ЦЕРКВИ.

ФАР РАКОВЕЙ, Ню Йорк, 5. червня. — Др. Ф. Урбано, парох місцевої епископальної церкви, говорив на банкеті одного місцевого клюбу про причини, через які пустіють церкви в Америці. Бесідник заявив, що головну вину за се поносять священики й проповідники, бо вони заскорузли в старих поглядах та не можуть свобідно говорити про життеві справи, які цікавлять їх вірних.

АКЦІЯ ЗА ЗЛУКОЮ ЦЕРКОВ.

ПОКІПСІ, Ню Йорк, 5. червня. — Делеґати річної конвенції лютеранської церкви стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі та Нової Анґлії відносяться прихильно до проекту злуки церков.

Один проповідник у своїй промові остерігав, однак, зборк, щоби вони не встановляли ніякої машини для переведення сього пляну в життя, якщо серед членів церков нема справдішнього духа за такою злукою.

УКРАЇНЕЦЬ ЖЕРТВОЮ НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 5. червня. — Жертвою нещасного випадку в сій місцевости впав Франко Слабіцький, член відділу 245. Українського Народного Союза.

Як він їхав біциклем, на нього наїхав автомобіль та вдарив його так сильно, що розбив йому череп. Завізваний амбулянс забрав його до шпиталю, але лікарі ствердили, що він погиб на місци, як тільки його вдарив автомобіль. При ньому не було адреси, і власти не знали, хто він такий. Доперва з часом найшла його родина й забрала тіло. Його поховано дня 2. червня з товариською парадою.

Покійний походив зі села Свірські Глібовичі, повіту Перемишляни, в Галичині. До Українського Народного Союза приступив три роки тому назад, маючи 34 роки, і був обезпечений на 2,000 долярів. Оставив по собі жену й четверо дрібних дітий.

УРЯД ПРОДАВ КОРАБЕЛЬНУ ЛІНІЮ.

ВАШИНҐТОН, 5. червня. — Корабельна Рада продала Американську Західно-Африканську Лінію, зложену з 10 сталевих товарових кораблів, що пливали між Ню Йорком та портами Мексиканського Заливу й Західною Африкою. Купило сі кораблі підприємство Барбер Стімшіп Лайнз оф Ню Йорк за ціну 2 міліонів 343,506 долярів.

НОВИЙ МІСТ ПОЧЕРЕЗ ДЕЛАВЕР.

ВАШИНҐТОН КРОСИНҐ, Ню Джерзі, 5. червня. — Комісії стейтів Пенсилвенії та Ню Джерзі постановили на спільному засіданню вибудувати великий міст понад ріку Делавер, щоби зв[illegible] славний перехід революційних військ Вашинґтона почерез сю ріку дня 25. грудня 1776. року.

Комісії [illegible] старатися, щоби федеральний уряд причинився до [illegible] відповідною сумою. Міст пропоновано ще 8 літ тому назад; [illegible] він коштувати 4 до 5 міл. долярів.

ЗБУДУЙМО ДІМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ, ПОБУДОВАНИЙ ЖЕРТВАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, БУДЕ ЖИВИМ ВИРАЗНИКОМ НАШОГО ПРИВЯЗАННЯ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ, НАШОЇ ЖЕРТВЕННОСТИ І НАШОЇ ЖИВОЇ УЧАСТИ У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШИХ БРАТІВ В КРАЮ. ЦЕ БУДЕ ВІКОВА ПАМЯТКА. ЦЕ БУДЕ БУДІВЛЯ, В ЯКІЙ НЕ ПОВИННО БРАКУВАТИ ЦЕГОЛКИ ВІД НІ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ В АМЕРИЦІ. ПАМЯТАЙМО ЗА ТЕ В МІСЯЦЮ ЧЕРВНІ — МІСЯЦЮ УКРАЇНСЬКОГО ІНВАЛІДА.

ВСІ ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ

Obyednanye, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТА В КАНЕВІ.

До Канева на Шевченківські свята виїхали представники місцевих і центральних партійних, громадських, наукових та літературних організацій на чолі з Наркомосвіти України Скрипником.

Відбувся урочистий пленум Шевченківського комітету, що його відкрив Скрипник.

„Шевченко, сказав Скрипник, це славетний український кобзар, який проголосив свої революційні думки ще тоді, коли на Україні панували експльоататорські кляси. Ми здійснюємо кращі Шевченкові ідеали. Тепер, коли нам погрожують ворожі сили капіталістичного світу, коли є такі, що з Шевченківськими словами на устах ідуть на злагоду з польським фашизмом, ми особливо повинні посилити нашу роботу для культурного розвитку вільної радянської України. Вклонімося прахові Шевченка і провадьмо під новими гаслами ту боротьбу, яку він провадив.

„Від імени уряду УСРР, від імени ЦК КП (б) У, від імени широких трудящих мас України, закінчив Скрипник, я проголошую: хай живе память великого ґенія України, хай живе вогонь поготови до праці й боротьби за визволення, що ним палахкотів Шевченко. Хай живе УСРР".

Після Скрипника виступали: голова Київського окрвиконкому Войцеховський, академик Корчак-Чепурківський, представник від західно-українських і радянських літорганізацій. Велике враження справив виступ румунського письменника Панаіт Істраті, промову якого переклав українською мовою акад. Д. Заболотний. Відомий румунський письменник зазначив, що Шевченка знають і трудящі закордону. Побажання письменника, щоб ідеї Шевченка ширилися по всьому світі.

Голова Укрголовнауки Озерський у своєму кінцевому слові зазначив, що радянська влада дбає, щоб дати змогу широким колам трудящих одвідувати Шевченкову могилу і висловив надію, що спільними зусиллями буде впоряджена могила та відкриється готель для екскурсантів.

ВИСША КУЛЬТУРА.

В селі Ґура св. Яна, пов. Ліманова, війт Ян Капера впав до школи і побив учительку, бючи її кулаками і тягнучи за волосся по земли. Причиною нападу було те, що учителька укарала пусту доньку війта, який є предсідником місцевої шкільної ради. Прокураторія приказала усунути негайно війта з урядування. Того самого вечера вибито 18 шиб у шкільнім будинку.

$10,000 ВАРТУЄ ЛЮБОВ ЧУЖОЇ ЖІНКИ.

На десять тисяч долярів оцінили любов чужої жінки присяглі судді в Вінніпеґу. Десять тисяч долярів мав би, після рішення лави присяглих, заплатити відомий учитель музики і співу, бувший греко-католицький священик, проф. Евген Турула Мартинови Мазурови за перелюблення його жінки. Процес Мазура проти проф. Турули провадився цілий тиждень, від 15 до 21 травня включно, перед лавою присяглих і суддею Донованом. Рішення лави присяглих було проти проф. Турули; в дійсности сума відшкодовання, яку проф. Турула має заплатити, є одна з найбільших, які коли в Вінніпеґу в подібних випадках назначувала лава присяглих.

Процес Мазура проти проф. Турули немало цікавив вінніпеґських Українців і саля суду була майже постійно заповнена. І треба признати, що людська цікавість була в великій мірі оправдана, бо покликані до суду свідки представили такий яскравий образ любовних історій проф. Турули, що навіть в книжках не часто можна найти подібні історії. Велику увагу присвячено на процесі попередній любовній історії проф. Турули з Марією Кобусевич, з якою він жив через девять місяців як чоловік з жінкою, хоч сам признав у суді, що в Старім Краю має законну жінку і діти. З Марією Кобусевич зійшовся проф. Турула, будучи ще греко-католицьким священиком під юрисдикцією еп. Будки. На питання адвоката, що сказав йому епископ Будка, коли розійшлася вістка, немов то Турула оженився з Марією Кобусевич, відповів Турула, що епископ пропонував йому перенестися з Вінніпеґу на иншу парафію.

З жінкою Мазура запізнався проф. Турула, ставши у неї за учителя гри на фортепяні. Минувшого року в серпни обоє виїхали на вакації до Малакай, Онт., де перебували 10 днів, ходили разом на проходи, а вечерами пані Мазур давала свому учителеви в його кімнаті лекції анґлійської мови. В листопаді 1927 р. пані Мазур вигнала свого чоловіка з хати і той вніс позов до суду проти проф. Турули. Оборонець Турули, Мейбенк, заповів, що буде апелювати проти рішення лави присяглих.

ВІДГОМІН ВІДЕНСЬКОГО АТЕНТАТУ.

Рішарда Штреґінґера, який свого часу виконав атентат на бурмістра Відня Зайпля, засуджено на два роки тяжкої тюрми.

СТРАЙКОВИЙ РУХ НА ЗАКАРПАТТІ.

Розпочатий в Мукачеві страйк будівельних робітників поширився на Ужгород і Берегово. Як підприємці, так і місцеві власти зі всіх сил намагаються зломити страйк, але робітники держаться твердо й солідарно. Фактори підприємців ведуть аґітацію між помічниками робітників, щоби відколоти їх від фахових робітників і тим способом розбити єдність будівельного робітництва. Їм вдалося збаламутити маленьку частину цих помічників і вони розпочали з ними переговори. Та виявилося, що доки страйкують фахові робітники, то навіть 20% помічних робітників не може мати праці.

Вже другий тиждень продовжується страйк в ужгородських цегольнях. Фабрикант при помочи властей старається зломити страйк, але це йому не вдається. Він привозить на автомобілях із сіл робітників, але ці, коли побачать, що на цегольні страйк, вертають до дому.

Старайк візників у Хусті продовжується. Поліційна управа видала плякати проти страйкуючих. Підприємці обіцяли візникам підвишку, коли страйковий комітет зірве з комуністами. Візники відповіли, що хоча вони не є орґанізовані в комуністичній партії, то не дозволять на розбиття робітничого руху.

Страйк пекарських робітників у Мукачеві закінчився повною побідою робітництва. Вони узискали підвишку платні від 8—28%.

ЗБИРАННЯ РОВОЛЮЦІЙНОГО ФОЛЬКЛЬОРУ.

Фолькльорна підсекція при катедрі радяської літератури Шевченківського інституту в Харкові навязала зносини з етноґрафічною комісією Української Академії Наук.

Фолькльорна підсекція має на думці використати етноґрафічну мережу комісії для збирання матеріялів з революційного фолькльору (леґенди, перекази про повстанські рухи, літературні вірші, що битують у селян, як пісні, то-що).

КАТЮЗІ ПО ЗАСЛУЗІ.

Іван Дмитрик, кандидат на посла з листи ч. 6. (УНС), знаний в чортківськім окрузі орґанізатор хлібоїдської партії, замісць засісти між послами в варшавському соймі, — сидить тепер у Чорткові в вязниці, де відбуває кару 17 днів арешту за безосновні клевети, кидані ним на українських діячів в часі його аґітації на хрунівських вічах. Має отже тепер час роздумувати над своєю [illegible] роботою, яка й довела його туди, де вже давно мав находитися.

ЧЕМБЕРЛЕЙН АТАКУЄ ЛИТВУ

ЗА ТЕ, ЩО ЛИТВА СТОЇТЬ ПРИ ВИЛЬНІ ЯК СВОЇЙ СТОЛИЦІ. КАЖЕ, ЩО ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЄ ЗАГРОЖУЄ ЕВРОПЕЙСЬКОМУ МИРОВИ.

ЖЕНЕВА, 5. червня. — Англійський міністер закордонних справ Чемберлейн забрав слово в справі польсько-литовського конфлікту і скритикував поведенне Литви в той спосіб, що здивував цілий дипльоматичний світ. Чемберлейн схарактеризував литовську проклямацію в справі міста Вильна як столиці Литви як акт злої волі і провокації. Він заявив, що звичайно симпатія є по стороні меншого і слабшого, але коли менший поводиться в той спосіб, що провокує сильнішого, годі його боронити. Тимбільше, коли слабий поводиться так як Литва, що спричинює нову заверуху на сході Европи.

Литовський премієр заявив, що Литва буде придержуватися всіх міжнародніх постанов і респектувати територіяльні права других держав, але попереду треба урегулювати територіяльні відносини між Польщею а Литвою. Бо досі вони ще неналаднані.

ІТАЛІЯ НА ЗЕМЛІ ФРАНЦ ЙОСИФА.

СОВІТИ ВИСИЛАЮТЬ РАТУНКОВУ ЕКСПЕДИЦІЮ.

МОСКВА, 5. червня. — Італійська амбасада є певна, що ґенерал Нобіле перебуває зі своїм воздухоплавом Італією і 17 товаришами на землі Франц Йосифа. Совітський Комісаріят для закордонних справ переслав сегодня телеграму, яку одержав з Мурманська, а в якій подано, що там переловлено радіо-депешу, вислану ґенералом Нобіле, яка подає про його побут на землі Франц Йосифа. Супроти того совітський уряд висилає два кораблі і літаки в цілях ратунку.

В КІНҐС БЕЙ НЕ ДОВІРЯЮТЬ.

КІНҐС БЕЙ, Шпіцберґен, 5. червня. — Тутешні знатоки підбігунової полоси не вірять в те, щоби Нобіле міг бути на землі Франц Йосифа. Коли його буря збила з дороги, то він повинен находитися десь в околиці Шпіцберґен.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС НАЙБІЛЬШ ВІДПОВІДНИЙ.

БЕРЛІН, 5. червня. — Супроти того, що Італійці висилають великанський аероплян Савойя-55 в підбігунову полосу, щоби шукати за ґенералом Нобіле, Німці є тої думки, що одинокий воздухоплав Лос Енджелес, що находиться в Злучених Державах, надається до того рода експедиції і ратункової акції.

МУСОЛІНІ ЯК ПАЦИФІСТ.

АЛЕ ВСЕ ТАКИ ХОЧЕ МАТИ НАЙБІЛЬШУ ФЛЬОТУ.

РИМ, 5. червня. — Італійський диктатор виголосив сегодня в сенаті довшу промову про заграничну італійську політику. Весь тон промови був пацифістичний. Муссоліні підчеркнув, що Італія живе в як найкращих відносинах зі всіми державами, а між іншим і Юґославією, з якою приходило до терть з приводу протиіталійських демонстрацій. Говорячи про розоруженне, заявив, що Італія є за такою акцією, але все таки мусить стояти на тім, що задержить таку фльоту, що буде дорівнувати і найбільшій державі.

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ НЕЗАДОВОЛЕНІ.

АЛЬБАНЦІ ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ГРЕКІВ, НІМЦІ НА ШЛЕЗКУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ЖЕНЕВА, 5. червня. — На засіданню Ради Ліґи Націй обговорювано протест представника Альбанії, який виступив проти Греції по тій причині, що вона не додержує супроти альбанського населення зобовязань в справі охорони національних меншостей. Ходить тут передовсім о шкільництво. Грецький делеґат закидав знова Альбанії, що вона бунтує грецьке населенне.

Рівнож і Німці на Горішнім Шлезку піднесли протест проти Польщі, закидуючи Полякам шовінізм і пересідування німецьких шкіл.

ЕРГАРТ ЛЕТИТЬ ЗА ГРОШІ МИССИС ҐЕСТ.

ЖІНКА БРИТІЙСЬКОГО МІНІСТРА ВОЗДУХОПЛАВСТВА САМА ХОТІЛА ЛЕТІТИ, АЛЕ ЇЙ НЕ ДОЗВОЛИЛА РІДНЯ.

ЛОНДОН, 5. червня. — Виявилося, що Миссис Фредерик Ґест, жінка бувшого британського міністра від воздухоплавства, покрила всі кошти задуманого через Мисс Ергарт лету через океан. Вона сама хотіла летіти, але чоловік і рідня спротивилися. Тому вона дала гроші, щоби друга жінка перелетіла океан, бо вона є тої думки, що саме жінки надаються як найкраще до таких летів.

ЧЕНҐ ТСО ЛИН ЗАБИТИЙ.

ТОКІО, 5. червня. — З Мукдену в Манджурії доносять, що при бомбардованню поїзду північного диктатора ґенерала Ченґ Тсо Лина, того послідного ранено і відвезено до шпиталя, де він сейчас помер. Нема урядового потвердження сеї вістки.

На місце Ченґ Тсо Лина готов прийти його найстарший син, що командує армією, яка відступає з Пекіну.

ПОЛЬСЬКІ ЛЕТУНИ ЗМІНИЛИ ДОРОГУ.

ВЖЕ НЕ ПОЛЕТЯТЬ ЧЕРЕЗ АЗОРИ, А ПІВНІЧНОЮ ДОРОГОЮ.

ПАРИЖ, 5. червня. — Польські летуни Ідзіковскі і Кубаля прийшли до переконання, що їх аероплян не годен стільки набрати ґазоліни, щоби летіти довшою дорогою через Азори. При пробі вдержалися вони в воздусі через [illegible] днів. Тому змінюють свій плян і хочуть летіти з кінцем червня до Америки через [illegible] північною дорогою.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖЕРТВИ ПРОМИСЛУ

Перед федеральним судом у Нюарку розбирано сими днями справу, яка захопила всю американську громадянську опінію. Пять робітниць підприємства Юнайтид Стейтс Радіюм Корпорейшен зажадало від сього підприємства разом один і чверть міліона долярів відшкодовання за страшні тілесні ушкодження, які вони віднесли підчас праці при раді. Робітниці терпіли страшні муки, але доперва пізнійше довідалися, що вони терплять через затроєнне радом, якого вживано без відома робітниць до мальовання чисел на годинниках. Шість лікарів ствердило, що робітницям лишилося лишень дуже коротке життя. При тому ствержено, що тринайцять других робітниць уже від сього затроєння померло. Колиж вони тільки небезпечно занедужали, покликано лікарів, але сі лікарі не могли найти справдішної причини занедужання. Доперва, як недуга поробила страшні спустошення в здоровлю женщин, доглупалися лікарі до причини недуги.

Досить подібну справу піднято знова недавно на зборах одної організації промислового безпеченства. Представник юнії робітників, працюючих при будові собвею, просив організацію розслідити занедужання сих робітників недугою грудий, подібною до сухіт. Уже по короткій праці робітники, заняті при лупанню скали, забивають собі груди камінним порохом до того, що легені починають гнити, як при сухотах. Лікарі копалень мідяної руди виступили зараз зі заявою, що подібні занедужання вже добре відомі серед майнерів сеї руди та що обяви сеї недуги вже добре простудіовані лікарями.

Якби не було, маємо тут перед собою жертви промислового модерного розвою. Се ті люди, що платять особистим здоровлем і життем за те, що суспільність має світячі в ночи годинники, мідь, чи підземні дороги.

Позов оренджських робітниць вирішено недавно поза судовою салею обосторонною згодою між підприємством та робітницями-позовницями. Кожда з робітниць дістала коло 50,000 долярів відшкодовання, що вложило на асекураційні підприємства поважний тягар. Зовсім слушно сказав суддя, що справа порушує одно з найповажнійших суспільних питань. Справді, хто має відповідати за ті шкоди на здоровлю й життю, які поносить робітник чи робітниця підчас своєї праці? Скаже один, що робітник; та чи се справедливо, щоби робітник мав терпіти сі шкоди? Скаже другий, що підприємець; але й се не рішає питання, бо ануж підприємець такий слабий фінансово, що не може оплатити відшкодовання за втрату здоровля робітникови? Вихід з того положення мусить бути тільки в тому, що суспільність возьме на себе відвічальність за відшкодовання робітників, що терплять при виробі потрібних суспільности річий.

НАСЕЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

З тільки що опублікованих підсумків перепису населення Радянської України, який відбувся в грудні 1926. року, видно, що всього населення на Радянській Україні зареґістровано 29 міліонів. Серед них Українці складають 80% всього населення, що виносить 23 міліонів 200 тисяч.

Крім того поза межами України, але в Радянському Союзі нарахували ще 7 міл. 959 тисяч Українців, себто більше, як виносить населення теперішної Туреччини, або того Афґаністану, якого еміра з такою урочистостю витали большевики. Поза межами України в Радянському союзі є більше українського населення, як його мають три державі, що відпали від бувшої Росії, а саме: Фінляндія, Латвія та Литва. Так само треба піднести, що сучасна, куца, зі всіх боків обрубана Радянська Україна має навіть в теперішнім виді стільки населення як непомірно розперта штучними кордонами Польща.

Ріжниця лише та, що українське населення на Радянській Україні складає 80%, а в Польщі при всіх польських хитрощах в статистичних підрахунках польське населення не дає й 60% до загальної кількости всього населення.

Большевицькі статистики підкреслюють, що зі всіх частин бувшої Росії Україна має найґустіше населення. Займаючи площу, що складає всього 2% всієї території Радянського Союзу, Україна має 19,7% всього населення. Крім того й збільшення населення на Україні йде далеко швидшим темпом ніж в оставшій Росії. З 1897 року населення европейської части СРСР збільшилося на 32%, а на Україні на 37%. Так само й природний приріст населення на Україні далеко більший ніж в инших частинах Росії. На Україні він складає 2,3% всього населення.

Отже ці дані підкреслюють, що на Україні більша тіснота населення ніж деинде в Росії, а большевики ще пруть сюди ріжних зайд на поселення та творять жидівські кольонії, відбираючи нашому населенню останній варстат праці.

В Радянській Україні таким чином нараховано 23 міл. 200 тисяч населення, що признає себе Українцями. На ділі його більше, бо багато при переписі називали себе „русскімі" по старій памяти, а багатьох і самі переписчики вписували „русскімі", так само, як в Польщі Українців вписували „Поляками". Отже, коли порахувати й тих Українців, що зареґістровані в Росії поза межами України, то в Радянському Союзі Українців мешкає 31 міліон 159 тисяч душ. Додавши до них яких 8 міліонів тих, що знаходяться під окупацією инших наших сусідів, можна числити, що Українців в Европі та Азії тепер є до 40 міліонів.

Національний склад населення Радянської України по селах такий: Українці складають 80,6%; „Русскіх" 5,7%; Жидів 1,5%; 12,2% припадає на Поляків, Німців, Молдаванів та инших. В містах це відношення населення міняється. Тут Українці складають 47,5%; „Русскі" 25%; Жиди 22,7% і т. д. Українці, хоч і складають в містах відносну більшість, вони не мають абсолютної більшости. Це є одна з причин, чому міста й досі служать опорою протиукраїнської політики.

З тої величезної кількости Українців, що зареґістровані поза межами Радяської України, майже 6 міліонів живе сумежно з Радянською Україною, себто в межах етнографічної України. З того числа на Кубані та в Донській Области більше 3-х міліонів Українців, в сумежних ґуберніях центрально-чорноземного краю (Вороніжчина, Курщина, Таганрогська округа) живе 1 міліон 650 тисяч Українців, яких большевики, московські імперіялісти силою відшматували від рідного матірного пня України. Так само й населення півночі Криму творить собою етнографічну суцільність з Україною, хоч большевики також його відрізали від України та тепер стараються вбити між ним та Україною клин з жидівських кольоній.

Наприклад Таганрогська Округа дає 71,5% українського населення, а в селах воно підноситься до 80%.

Сам большевицький звіт завважує таку ненормальність, що від живого тіла України відбатовано на користь Московщини великі простори українських земель з українським населенням. Про це звіт говорить: „Величезна більшість Українців живе по південних повітах ґуберній сумежних з УСРР. Наявність такого великого числа Українців в СРФРР ставить питання про культурне обслуговання їх".

Ось лише які жадання можуть предявляти льокаї, прислужники Москви до московського імперіялізму. Їх обходить тільки культурне обслуговання цього населення, а не приєднання його територій до матірного пня України. А в той час на самій Україні творять московські сатрапи через своїх харківських емісарів ріжні жидівські кольонії, польські, німецькі, грецькі й навіть циганські республички. На Україні забезпечується всім чужинцям, всім зайдам культурні й національні права. Українцям на їх рідних землях, які загарбала радянська Московщина, українські льокаї-большевики лише хотять поставити „питання про культурне обслуговання їх". Дійсно, ці комуністичні „Малоросіяне служат Масковщине з присущею їм самоотверженностю і преданностю".

Не знаємо, як будуть задоволені „культурні потреби" Українців поза межами України, але з того перепису бачимо, що на Радянській Україні вони задоволені найгірше. В той час, як грамотність серед Німців дає 79,4%; серед Жидів — 78,8%; серед „Русскіх" — 63,7%; серед Поляків — 52,5%; Українці мають грамотних лише 48,9%. Отже навіть у себе дома стоять вони на останньому місці.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

423.

Подбаймо трохи більше за свій Сиротинець.

Я, член 39 відділу У. Н. Союза, бр. св. Петра і Павла в Сиракюз, Н. Й., складаю отсим щиру подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділенне мені з фонду запомогового $50. Нехай наш батько Союз жиє і процвитає на многі літа!

З уділеної мені підмоги я засилаю на наш Сиротинець $5.00 і висловлюю щире бажанне, щоби та потрібна нам благодійна інституція була побудована в як найкоротшім часі!

При тій нагоді позволю собі ось тут сказати пару слів до своїх братів, членів згаданого висше відділу У. Н. Союза.

Браття дорогі! Між Вами є щирі й розумні люде, але більще є таких, котрі до справи Сиротинця-Захисту У. Н. Союза відносяться байдуже, а то й ворожо. Чому воно так? Чи Ви справді думаєте, що свій власний Сиротинець нам не потрібний? Ти, брате, маєш нині зодровлє і гроші; а що буде, як одного і другого забракне? Поки ти здоровий і грошовитий, поти тобі люде шапкують. Але як на тебе прийде лиха година — ого! вже „приятелі" оминати-муть твій дім, бо що їм за бізнес підпомагати тебе і твою родину? Прикований недугою до ліжка і позбавлений придбаного за добрих часів гроша, ти не хочеш перед часом загибати і не можеш дивитися рівнодушно на свою збідовану жінку та на своїх обдертих і голодних діточок. Тоді тобі приходить на думку одинока дошка ратунку: віднестися з просьбою до У. Н. Союза, якого ти був членом, і благати від нього хоч якої-такої підмоги, бож годі живцем у могилу лізти. А я тебе спитаю, брате, а ти відповідж мені по щирости: що ти за ціле своє життє зробив доброго для того Союза? Чи ти до тої своєї рідної організації, яка стільки твоїх братів і сестер виратувала з нужди, придбав хоч одного члена? Чи ти сповняв ті моральні обовязки, які на тебе сей Союз накладав? Чуючи себе в біді, ти може хотів би, щоб твоїми дітьми заопікувався Сиротинець У. Н. Союза. А з яким же лицем ти віднесешся тепер до того Сиротинця, коли ти на нього й одного цента не дав та ще сміявся з тих, котрі по можности свої лепти на сю інституцію складали?

Браття! Ви нераз слухаєте ріжних баламутів і приплескуєте їх „спічам", бо не знаєте, яким миром ті Ваші мнимі приятелі мазані. Послухайте, прошу, хоч сей один раз мене, що щиро Вас люблю і від серця Вам і Вашим родинам добра бажаю. Ви добре знаєте мої обставини, знаєте, що моя жінка вже шість місяців хорує, знаєте, що я говорю з гіркого досвіду, знаєте, що коло мене біда, а тої біди — вірте мені — я нікому з Вас не бажаю!

Браття милі! Дайте всі хоч по одному долярови на Сиротинець-Захист У. Н. Союза!

Михайло Клюсик.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 158-го В РЕЙСИН, ВІС.

Отсим повідомляється урядників, членкинь і членів У. Н. Союза відділу 158-го в Рейсин, Віс., що в неділю, дня 17-го червня (June) 1928 р., о годині 1-ій з полудня відбудуться збори відділу в справі полагодження істнуючих непорозумінь між членами і урядниками.

На ті збори як відпоручник гол. уряду прибуде д. Степан Мусійчук з Шикаго, Ілл.

Взивається всіх членів і урядників на сі збори зійтися в місце сталого відбування відділових мітинґів точно у висше призначенім часі.

За Екзекутиву У. Н. Союза:
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(126)

Ставка і Петроград вели політику, або скорше зовсім не вели її, а лише спорадично задовольняли домагання Українців для використання „Малоросов, как хорошій боевой матеріял" і зовсім не хотіли дати їм можливости дійсно зорганізуватися в свою національну армію.

Тому часто робилося так, що те, що сьогодня дозволялося, завтра „по міновенію остроти і потребності" касувалося. До українізації призначались, як я вже говорив, або найбільше здеморалізовані части, або ті, що стояли на найбільше активних ділянках фронту. Потім, коли Українці „своє призначення" там виконали, для дальших поповнень ними давали инші части. Генеральному Комітетові така поведінка верховної влади була цілком зрозуміла й ясна, чому він настирливо домагався зафіксування відповідними наказами певних частей армії як українських, щоби їх не було знову обернуто в „общерусскія".

Така позиція Комітету була дуже неприємною для „начальства" й воно, ведучи боротьбу з ним, обвинувачувало його за [illegible] „розвале армії", [illegible] ціних кланів і т. д. На допомогу своєму командуванню й революційному начальству приходила вся „общеруская" революційна демократія, преса і т. д. Біля українізації армії ввесь час була якась сатанинська „свістопляска" всіх великодержавних шовіністів.

Все таки життя й факти брали своє. З надзвичайними труднощами, після величезного морального й фізичного напруження, Українці-вояки добивалися вирішення певного конкретного питання в свою користь, хоч це мало забезпечувало від того, що завтра або позавтра всі „уступки" будуть знову анульовані.

В той час, як зі сторони української ввесь час вживались заходи до того, щоби українізації армії надати певну пляновість, систему й провадити її безболізно для армії, — з боку противної сторони все робилося навпаки, з метою розбити, обезсилити та здеморалізувати український військовий рух. Те, що це вдаряло також і по всій армії, очевидно нікого не турбувало, бо для наших ворогів було головне: щоби Українці не мали своєї армії, бо тоді з ними „не справиться". Цю думку висловив навіть Керенський перед „представником Генер. Комітету при Ставці, полк. В. Павленком, сказавши: „Ви, Українци, хотіте сабрать у себя свою армію, чтоби патом воевать с намі. Но только пасмейте! У нас еще найдутся сіли, чтоб расчітаться с вамі!"

Отже Ставка увесь час не давала потрібного наказу про українізацію армії, а все обходилось лише телеграмами, правда, иноді обіжного характеру, але вони також обіжно й касувалися „по міновенію надатності".

Так, наприклад, дозволяється обіжною телеграмою переводити Українців-вояків, коли боеві обставини дозволяють, в певні військові частини для українізації, але через дескілька тижнів шлеться така телеграма: „У зміну телеграми 22 серпня сповіщаю, що начальник штаба верховного головнокомандуючого в порозумінню з головним управлінням генерального штабу наказав: документи на салдатів, котрі перейшли на службу в українські й у ті, що українізуються части до 20 серпня с. року, без задержки вислати по новому місцю служби цих салдатів, всіх же салдатів-Українців, що відлучилися після 20 серпня, рахувати дезертирами на загальних основах і з ними поступати по всій строгості законів". Телеграма від 22 серпня вносила лише коректи до першої, підтверджуючи її, тепер висилається через дескілька днів третя, яка цілком касує перші дві й так робилося без кінця.

В Петрограді йдуть переговори про затвердження всіх військових українських організацій; про встановлення спеціальних національних комісарів; військові начальники налагодили взаємовідносини з українськими радами; салдати-Українці визнають лише їх для себе авторітетними органами революційної влади та підлягають лише їх дерективам, а главнокомандуючий південно-західним фронтом генерал Денікін видає наказ, що забороняє підлеглим йому начальникам входити в якібто не було зносини з українськими військовими організаціями і т. д.

Звичайно це все лише дезорганізувало, дезорієнтувало начальників у справі українізації та, не знищуючи її, лише гальмувало її й робило болючим процесом для армії.

Щоби нарешті раз на завжди покінчити з безконечною веремією „дозволів", „заборон", „змін" і „відмін", Генеральний Комітет, крім постійних його вимог про надання повної пляномірности й організованости українському військовому рухови, після корніловського виступу вирядив делегацію до Ставки верховного командування. Тоді Верховним Головнокомандуючим і військовим міністром був всесильний Керенський і ми сподівалися нарешті впорядкувати українізацію. В склад делегації увійшли: С. Петлюра, П. Скрипчинський та я.

Мною була вироблена і затверджена Комітетом слідуюча програма наших домагань у Ставці:

1) Видати наказ по фронтах про переіменовання 27 уже українізованих дивізій, серед них три кавалерійські, в українські й далі поповняти їх виключно українським елементом.

2) Призначити для них запасові полки з тих, що стоять на Україні. (Таким чином досягалась українізація залог).

3) Поруч з українізацією салдатської маси мусить українізуватися командний склад, штаби, інжиніри, транспортні, артилерійські та лікарські установи.

4) Видати наказ, щоб штаби й частини не робили перешкод переводови офіцирів-Українців в українське військо.

5) Щоби була призначена певна кількість офіцирів-Українців для освіти в академії ґенерального штабу;

6) Щоби в Київській і Одеській Округах військові школи були українізовані, а скінчивші їх призначались в українські части;

7) Щоби випускні Українці-юнкери призначалися відразу в українські частини.

8) Для пляномірности українізації та щоби знищити зайве перекидання рекрутів, ополченців, евакуованих і взагалі всіх Українців, приликаних до війська з Київської, Одеської і південної частини Московської округи, комплектувати ними лише ті запасові частини, що стоять на Україні.

9) Чорноморську фльоту, що тепер на 80% складається з Українців, далі комплектувати виключно Українцями. Також по змозі перевести до неї Українців-моряків з Балтійського моря, замінивши їх не-Українцями-чорноморцями.

10) Видати наказ по фронту й запіллю про законність істнування національних військових організацій на тих-же підставах, на яких істнують загально-військові організації.

11) Для полегшення українізації признати повноправними, як комісарів, представників Ґенерального Комітету, чи уповноважених відповідних рад при штабах українізованих дивізій, корпусів, а також при всіх арміях і фронтах, де є Українці-вояки.

12) Затвердити Ґенеральний Комітет з правами, зазначеними в статуті його, ухваленим другим військовим зїздом.

13) По мірі можливости перевести на фронт, що на Україні, українізовані части, а в першу чергу 21-ий корпус.

Відповідно сим тезам були вироблені також цілком певні пляни українізації й проєкти відповідних наказів.

* * *

Виправляючи до ставки Головного Команданта Армії (початок вересня 1917 р.) осібну делеґацію зі своїх членів: С. Петлюри, П. Скрипчинського і мене, Всеукр. військовий Ґенеральний Комітет хотів для більшого переконання „Ставки", щоби домагання його були підперті ґенеральним Секретаріятом одноголосно, себто, щоби за ними дали свій голос і представники національних меншостей.

Як і треба було сподіватися, один лише член Секретаріяту Рафес (жидівський с. д. Бунд) виступив проти домагань „українізації штика". Але на другий день після годинного мого і В. Павленка переконування його, що се відповідає не тільки власно-українським інтересам, а також і інтересам усеї „рускої" армії, він нарешті дав свою згоду. При тім на очах у нього заблищали сльози, і він схвильовано сказав:

„Ви меня обѣділі подпісать себѣ смертний пріговор". Для нас залишилося тайною, в чому він добачав „смертний приговор" собі. Сей випадок з Рафесом як найліпше висвітлює відношення не Українців, навіть тих, що ніби то пішли разом з нами до українізації армії, а заразом і до закріплення українством своїх позицій.

Одинацятого вересня у вечері, окремим вагоном, який нам дали „самочинно" залізничники, бо висша московська влада в Києві забороняла дати його нам, ми виїхали до Могилева, де в той час перебував „Верховний Головнокомандуючий" Керенський.

На другий день ранком ми були уже в Могилеві.

О десятій годині я зі Скрипчинським у супроводі представника Ґенер. Комітету при ставці В. Павленка пішли до потягу-канцелярії „Главковерха", щоби там умовитися про приняття нашої делеґації Керенським, а також поінформуватися самим та поінформувати про суть наших домагань тих з його окруження, що можуть зробити відповідне підготовлення для наших переговорів.

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ВИХОВУЮТЬ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ.

Українські землі крім природних богатств доставляли своїм окупантам весь час ще й добірного рекрута. Доставляли вони царській Росії, Австрії та Мадярщині, доставляють і тепер Совітам, Польщі та польському союзникови Румунії. Американські Українці, котрі служили в російській чи австрійській арміях, знають і памятають, що коли село висилало до побору чи там асентерунку двайцять рекрутів, то або всіх „віддали", або завернули двох-трох домів на те, щоби при слідуючім поборі і їх забрати. Кождий з них памятає, що в мішанім полку Українці відзначалися не лише здоровим тілом, але й духом. Хоч німецька мова була для них незрозумілою, вони скоро її привчилися, та були добрими й вірними жовнірами небіжки Австрії. Кождий з них рівнож памятає, що українські капралі австрійської армії сповняли аж надто щиро свою службу, та давалися добре в знаки нашим рекрутам, може й більше ніж польські або німецькі.

Будучи хлопцем, все те я бачив на свої очі, а відтак і пережив це в австрійській армії, хоч і не так довго та пізно вже, бо я пішов в часі світової війни ратувати Австрію вже майже перед її сконом, коли вже брали до війська кождого, хто лише ще трохи ногами плентав. Такі відносини, гадаю, були і в царській Росії. Наші рекрути вандрували до Босні, Герцеговини, Австрії, Чехії, подібно як Українці по тім боці Збруча заповнювали казарми в корінно-російських землях. Це була вже така тактика наших окупантів, щоб сільського хлопця вирвати від рідні й рідної землі, щоб він скорше забув про все, що йому дороге, та щоб з него зробити доброго жовніра й горожанина даної держави. І треба признати, що не їм вдавалось. Українці вже були так до того привикли, що їм здавалося самозрозумілим, що й до Босни чи на Чехи треба йти служити, бож і там Австрія, й не вважали це лихом. Мовляв, хлопці світа побачать і розуму більше набереться. Мимо цего були й за Австрії, так би сказати, українські полки у своїй більшости з місцевим елементом, стаціоновані в галицьких гарнізонах. Це так було за небіжки Австрії.

В Польщі відносини ті самі. Коли хто, маючи вільний час, буде денно стояти при залізній дорозі Перемишль—Львів—Броди, чи при иншім шляху на терені Західної України, то побачить, що туди спішать порожні товарові поїзди, а звідтам вертають поволи й поважно, наладовані українським хлібом, худобою рогатою чи безрогою. В часі військової бранки, це-є між 1 і 5 жовтнем, везуть ті самі потяги українського рекрута зі сходу на захід, на місце його призначення. Потяги ці спішать, не пристають на малих стаціях, щоб не дати спромоги новобранцям оглянутись. Зі заходу знова мчать поїзди, наладовані польським рекрутом, которого везуть до західно-українських гарнізонів. Коли все утихомириться, ми побачимо, що галицькі Українці опинились головно на Поморю та Шлеску, волинські Українці знова в західній й східній Галичині, на Волині осіли Поляки з Конгресівки, а в Східній Галичині остають головно т. зв. Подгаляне. Це піхота, т. зв. полки стрільців підгалянських, щось в роді бувших австрійських „єгрів", яка рекрутується переважно з „гуралів", який то край Польща називає Подгале. Мало де можна здибати полк, який би мав у своїм складі Українців з Волині й Галичини. Поляки чогось не радо їх лучать. Такий случай трапиться хиба лише у кіннім полку, де служать головно волинські Українці, а куди попаде часом у Українець з Галичини. Мені самому довелося в такім полку служити. І отсе хочу представити американським Українцям образ життя Українців в польській армії. Розуміється, що не всюди воно так виглядає, як я це опишу, але з моїх переживань і помічень пишу лиш дійсну правду та гадаю, що всюди в армії виховують Українця однаково.

Частина кінного польського полку, в якій я в 1925/26 служив, числила 110 людей. По національности було 97 Українців (90 Українців з Волині, а 7 „Русинів" з Галичини), 3 Жиди, 2 Білорусини, 3 Москалів та 5 Поляків з околиць Кракова. Ще по дорозі я прийшов до потягу в Перемишлі, який був заповнений новобранцями з Волині, та відїхав до Ярослава, куди й був призначений. Зараз на стації нас посортували й я з Волиняками відійшов до казарм свого полку. Цілу дорогу ми співали головно українські та російські пісні, аж дійшли до казарм, де ми й притихли. По відбутих церемоніях, які чекають кождого рекрута, нам приділили коні та назначили поділ занять. В польській армії крім фізично-військового образовання істнує ще образоване духове у формі курсів для неграмотних, т. зв. „пшимусове научене і погаданкі". Про військове образовання не буду писати, бо це сіра буденщина в кождій армії. Хочу звернути свою увагу на образоване духове. Польський військовий режім старається зробити з кождого новобранця не лише доброго жовніра, але й горожанина польської держави. Нам приділено вишкільний персонал в складі 6 волинських капралів, трох польських фрайтрів та двох висших польських підстаршин, не говорячи про чотирох офіцирів-Поляків. Я згадую слово „волинський" тому, що їх загально так в армії називають, а розуміють під тою назвою Українських. Після польської практики Українець може бути лише з Волині, хто з Галичини — він після них „Русин". Мене самого ще в Перемишлі записали в „Русини" і мимо мого протесту я таким остався до кінця. Комендант відділу при звіті (рапорті) мене поучив, що я не є православним, отже не можу бути й Українцем, і я з тим мусів погодитися, бо при війську нема протесту. За те оден Лемко, який був православним, став Українцем, хоч він все сам себе називав „Руснаком". Українців не любив, та був сином православного москвофільського попа. Перше духове образоване зачалось від читання й писання. Туди попали всі волинські Українці, які, хоч були грамотні, були виказані в полковій статистиці як неграмотні лише тому, що не володіли латинкою. Офіцири все хвалилися тим, що польський елемент, куди й нас зачисляли, грамотний, а Українці неграмотні. На своїх вечірних „погаданках" підчеркували вони польську висшість і культуру. За три місяці волинські Українці володіли вже латинкою й перейшли до відділу т. зв. примусового навчання, де вже ми були від початку. Мали ми спеціяльні підручники, які писали про славну польську минувшість та геройські подвиги Поляків. Богато наших Українців тим так перенялося, що, хоч богатші селянські сини, осталися відтак при польській армії служити на стало. З попередних річників осталося рівнож у полку чимало капралів, які були гірші польських. Приміром капраль Українець забороняв нас розмовляти в кимнаті по українськи, [illegible]

суперечи військовому регуляміни, та виганяв нас з „хахлацькою" мовою, як він висказався, на коридорі. Слідує протест і хоч наш комендант дав за вигляну, капраль з тону не спутив, а дальше жадав лише польської балачки між нами. Розуміється, що свідоміші стрільці все розмовляли тільки по українськи, а навіть привчили пятьох Поляків говорити по українськи. Наука ця відбувалася аж до військової присяги вірности державі, яка у Поляків відбувається звичайно по чотиро-місячній службі. До цеї пори вже кождий говорив по польськи. Хто був тупоумний, той зі страху перед всякими вибриками капралів ставав польським патріотом, щоб начальства не розгнівати. Роту Конопніцкої „не дами земі, сконд наш люд" ми співали при вечірній молитві що вечера так, що до присяги ми її вже знали на память. Якось дивним здавалося це, що ми співали „не дами земі...", в розуміню польськім, але наші хлопці скоро змінили зміст (розуміється приватно) так, що та пісня відносилася рівнож і до нас, Українців, бо й ми не дамо своєї землі. Ми її змінили й нераз як капраля не було в кімнаті, співали по своюму. Замісць слів „не бендзе Немец плюл нам в тварж", ми співали „не буде Лях нам плювать в твар"... і т. д.

(Конець буде).

Інж. Ст. Куропась, Шикаго, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Заходи коло організації протестаційного віча.

За ініціятивою двох нар. дем. Січей ім. К. Трильовського і Залізняка скликано перші збори представників укр. товариств 26 мая 1928 в справі великого укр. протестаційного віча. Було присутних 40 делегатів, що репрезентували 70 товариств.

На сих зборах вибрано отсю президію: Степан Мусійчук, предс.; Никола Читвінський, заст. предс.; Н. Древніцький, секр. рек.; Д. Когут, секр. фін.; П. Жовнірчак, кас.; Петро Андрус, Олекса Бурак і Михайло Ґарас, представники з передмість та контрольори.

Сій президії припоручено справу віча вести вперед.

Досі справа іде з гарними виглядами і успіхами. Слідуючі збори представників товариств відбудуться в суботу 9 червня 1928. о год. 8.30 вечером в льокали Січи ім. К. Трильовського в гали над Оклей театром, 2332 В. Шикаго Аве. На них запрошено до участи всі товариства і громади щоби вислали представників.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

СЕНТ ЛУІС, МО.

Допомога рідному селу.

Засилаю збірку в квоті $29, котрі прошу вислати до села Брониці в Галичині для кооперативи Єдність.

Гроші переслані через Обєднанне.

Василь Гук.

ВУСТЕР, МАСС.

На народні цілі.

Прошу переслати до Рідного Краю на загально народні цілі $10. Гроші переслано до Обєднання.

Йосиф Зазуляк.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На оборону невинно засуджених.

Засилаємо від Українсько-Америк. Горож. Клюбу на невинно засуджених $10.00, а $9.00 передплату на часопись „Діло". Разом $19.00, які переслано через Обєднанне.

Антін Яворський.

НАНТИКОК, ПА.

На оборону невинно засуджених.

Як по других місцевостях, так і ми хочемо причинитися до загально-української справи, а іменно, оборони невинно засуджених Атаманчука та Вербицького і тому зложили $27.23, котрі висилаємо до Обєднання.

Іван Велгош.

ЗІ СПОРТУ.

ЗАМІТНА ПОБІДА ЗАЛІЗНЯКА.

Український силач Іван Залізняк в суботу, 2. червня с. р., поборов д-ра Сарполіса, шампіона стейтів Нової Англії.

Перший раз в історії борбництва Українець доступився світової слави на землі Вашингтона. Перший раз я бачив велике вдоволення Українців присутних, котрі з радости, зі слезами в очах, витали молодого українського гладіятора, коли йому комісар вручав золотий пояс побіди. Перший раз я бачив, що Українці забули на партійний поділ і як один раділи побідою Залізняка. Се я запримітив, як одиниці почали між собою дискусію щодо побіди Залізняка над д-ром Сарполісом.

Боротьба відзначалася знанием техніки, як рівнож інтелігентним виглядом обох борців. Боротьба тревала 36 мінут і так зацікавила присутних, 3 тисячі людей, що підчас цілої боротьби була відзначаюча тишина. Сам Збишко, котрий приглядався боротьбі, з зацікавлення лише головою покручував. Боротьба закінчилася цікаво. Залізняк хватає д-ра Сарполіса за карк, кидає його через себе до арени і те саме повторяє три рази. Нарешті притискає свого противника до арени, мов цвяхом прибиває, а комісар проголошує Залізняка побідником над д-ром Сарполісом. На салі знявся радісний крик, на арену посипалися соломяні капелюхи, чим на кождім спорті Американці виказують своє вдоволення.

Іван Залізняк роджений в Галичині, в повіті Скалат, має 26 літ життя і є першим галицьким Українцем, котрий виступає на арені борбництва.

Присутний.

СЛАВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СИЛАЧ ІВАН ЗАЛІЗНЯК, ЯКИЙ ПРИНЯВ ВИЗОВ СТАНИСЛАВА ЗБИШКА. БОРОТЬБА БУДЕ В СУБОТУ, 9-го ЧЕРВНЯ В НЮ ЙОРКУ, 155 ІСТ 24-та УЛИЦЯ.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

ПІТСБУРГ, ПА. Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 10. червня, в год. 6-ій вечером, під ч. 142 Orr St. Проситься всіх членів явитись на мітінгу, бо контрольори здадуть справоздання за пів року. Буде вибір контрольора, бо один з контрольорів зрезигнував. Проситься членів принести по 1 дол. на Сиротинець, після ухвали на минувшім мітінгу. Не явившийся член буде караний після статута. — П. Береза, секр.

ОЛІФЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, дня 9-го червня, в годині 7-ій у вечер, в гали Товариства. Проситься всіх членів на сей мітінг прибути, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після ухвали Тов. — Г. Підскальний, секр.

С. С. ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в год. 2-ій пополудни в церковній гали при 7-ій ул. Проситься всіх членів прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Контроля здасть справоздання за пів року. Буде справа Сиротинця при У. Н. Союзі. Котрий член не прийде, буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Д. Василек, секр.; Ів. Войтович, предс.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 2-ій пополудни, в гали на 2-ій вулиці. Проситься всіх членів прийти на збори на означений час. Котрий з членів не явиться на зборах, заплатить кари 50 ц. Довгуючі члени нехай незабувають прийти і вирівнати свої залеглости, бо коли не являться на зборах і не вирівнають свої залеглостий, будуть суспендовані. — П. Пухнатий, предс.; І. Міщишин, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 10. червня, в год. 1.30 пополудни, в гали під ч. 816 Main St. Обовязком є кождого члена явитися на сей мітінг і вирівнати свої залеглости. На сім мітінгу буде вирішена справа Сиротинця. Не явившийся член на сей мітінг підлягає карі після ухвали. — Н. Колодій, предс.; Т. Колодій, касієр; С. Сеньків, секр.

ВІЛКС БАРРЕ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться дня 10. червня в гали церковній. Справа Сиротинця буде обговорювана і другі важні справи. Кождий член повинен бути на сім мітінгу. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Йосиф Крохмалюк, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Отсим повідомляється всіх членів Бр. св. О. Николая, від. 276, що піврічний мітінг відбудеться дня 10. червня, в годині 1-ій пополудни, в льокали 645 Elm Lane. Кождий член має вирівнати свої залеглости, також члени за свої діти мусять точно платити, бо секретар не буде ходити по хатах, озамісцеві члени мають прислати свої належитости перед мітінгом. На цім мітінгу буде справоздание за пів року і будемо принимати нових членів без вступного. Кождий член, що знає якогось Українця, що не є ще членом У. Н. С., повинен привести зі собою; за кождого нового кандидата член дістане 1 дол. нагороди. Також дітий будесь принимати без вступного. — Михайло Фук, фін. секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 132, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 12:30 пополудни. На сих зборах будесь збирати від членів що найменше по одному доляру на будову Сиротинця при У. Н. С. Членів проситься прибути на збори, не забуваючи, окрім вкладки місячної, узяти зі собою найменче доляра на будову Сиротинця. — Гр. Куніцький, предс.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в годині 3-ій пополудни під ч. 620 Morton Ave. Взивається кождого члена і членкиню прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження; присутність кождого члена і членкині конечна. Також пригадується суспендованим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. — М. Ііцук, предс.; П. Закорчемний, кас.; О. Коваль, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 9. червня, в год. 8-ій вечером, в гали церковній. Проситься всіх членів і членкинь прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Мх. Даньків, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться 10. червня, точно в годині 2-ій пополудни, під ч. 222 King St. в гали Горож. Клюбу. Проситься місцевих і позамісцевих членів явитись на сей мітінг і вирівнати свої залеглости. На сім мітінгу буде справа Сиротинця до полагодження. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Сторожинський, предс.; О. Ангел, кас.; Н. Німий, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома, що піврічні збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в неділю, 10. червня, точно в 3-ій годині пополудни. Кождий член повинен обовязково явитися і вирівнати залеглі місячні вкладки. — Йосиф Мудрий, секр.